

ตราประจำจังหวัดเลย

ความหมายของตราประจำจังหวัดเลย

เป็นภาพพระธาตุศรีสองรัก ลักษณะอุเทสิกเจดีย์ สร้างเป็นอนุสรณ์การปักปันเขตแดนในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งกรุงศรีอยุธยา กับพระเจ้าไชยเชษฐาแห่งกรุงศรีสัตนาคนหุต(เวียงจันทน์) ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2103 เสร็จเมื่อ พ.ศ. 2106 ตั้งอยู่วัดพระธาตุศรีสองรัก ซึ่งเป็นวัดที่ไม่มีพระภิกษุสงฆ์พำนักริมน้ำหมัน บ้านห้วยนาง ข้างลำน้ำเลย อำเภอด่านซ้าย องค์พระธาตุก่ออิฐก่อปูน มีฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดกว้างด้านละ 10.47 เมตร สูง 19.19 เมตร บนยอดพระธาตุมีแก้วครอบเป็นโคม มีกระดิ่งลูกเล็กๆ แหวนอยู่เหนือโคม กรมศิลปากรประกาศให้เป็นโบราณสถานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2478 ¹

ความหมายของคำขวัญของจังหวัดเลย

“เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม”

ภูมิประเทศของจังหวัดเลย เกิดจากการเคลื่อนตัวทรุดลงของเปลือกโลกเป็นเวลาหลายร้อยล้านปีมาแล้ว เกิดภูเขาตลิ่งชันกันมากมาย เป็นภูเขาที่มีพื้นที่ราบหลายแห่ง (Table Land) เกิดพันธุ์ไม้นานาพันธุ์ จากการที่ภูมิประเทศลาดเอียงไปทางเหนือจึงทำให้อากาศแผ่ปกคลุมหนาวเย็น เพราะไม่มีแนวเขาสูงกั้น

ธงประจำจังหวัดเลย

ลักษณะสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีฟ้า มีตราประจำจังหวัดเลย เป็นรูปพระธาตุศรีสองรักอยู่ในวงกลมบนพื้นผ้าทั้งสองด้าน

¹ ที่มา: เอกสาร กองโบราณคดี หมายเลข 21/2534

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ชื่อ พรรณไม้ สนสามใบ
ชื่อ วิทยาศาสตร์ Pinus Kesiya

เป็นต้นไม้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงปลูกตามคำกราบบังคมทูลของนายเทียม คมกฤช อธิบดีกรมป่าไม้ เพื่อเป็นสิริมงคลและเป็นอนุสรณ์ในการเสด็จพระราชดำเนินขึ้นยอดภูกระดึง เมื่อเวลาเช้าของวันอาทิตย์ที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2498 (จากหนังสือรอยเสด็จมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2540)และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานกล้าไม้มงคลให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ในงานวันรณรงค์โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่ครองราชย์ปีที่ 50 เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2537 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ให้เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดเลย

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดเลย

สภาพทั่วไป

ความเป็นมา

ยุคก่อนประวัติศาสตร์

ดินแดนที่เป็นที่ตั้งจังหวัดเลยในปัจจุบัน เป็นชุมชนมาแต่โบราณ โดยมีหลักฐานทางโบราณคดี อาทิ เครื่องมือหินซึ่งเป็นโบราณวัตถุสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีขวานหินขัด กำไลหินขัดแถบอำเภอเชียงคาน ซึ่งเชื่อกันว่ากลุ่มชนแถบนี้ดำรงชีวิตภายใต้สังคมเกษตรกรรม มีการกำหนดอายุไว้ประมาณ 9,000 ปี

4,000 – 2,000 ปี ยุคสัมฤทธิ์ พบหลักฐานที่ทำให้สันนิษฐานได้ว่าการขุดแร่เหล็กและทองแดงในบริเวณอำเภอปากชมและอำเภอเมืองเลยขึ้นมาใช้

ยุคประวัติศาสตร์

พบหลักฐานใบเสมาในพื้นที่อำเภอวังสะพุง อายุประมาณ 1,000-1,200 ปี ซึ่งเป็นยุคทวารวดี และแหล่งโบราณคดีในพื้นที่อำเภอภูหลวง คาดว่ามีอายุใกล้เคียงกัน และในพื้นที่นี้มีชุมชนซึ่งมีความเจริญ จนมีสภาพเป็นเมือง อาทิ เมืองด่านซ้าย เมืองเชียงคาน เมืองท่าลี่ ส่วนเมืองเลยได้ยกฐานะจากชุมชนบ้านแฮ่ที่ตั้งอยู่ริมห้วยน้ำหมาน ซึ่งไหลจากภูเขา ชื่อภูผาหมาน เป็นเมือง ใน ปี พ.ศ. 2396 โดยตั้งชื่อเมืองตามแม่น้ำใหญ่ว่า “เมืองเลย” ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยให้ขึ้นกับเมืองหล่มสัก พร้อมทั้งแต่งตั้งหลวงศรีสงครามเป็นเจ้าเมืองคนแรก (ท้าวคำแสน)

นักสำรวจชาวฝรั่งเศส ชื่อ เอเจียน แอมอนิเย ได้เดินทางมาค้นหาศิลาจารึกและมาถึงเมือง
เลย์ เมื่อ 29 กุมภาพันธ์ 2426 บรรยายสภาพเมืองเลย์และอ่างบันทึกของมูโฮร์ (MOUHOT) นักสำรวจชาวฝรั่งเศส
ซึ่งเดินทางมาถึงเมืองเลย์ ปี 2404 ว่า “...สภาพบ้านแอ่ ตั้งอยู่ทั้งสองฝั่งห้วยน้ำหมาน ประกอบด้วยกระท่อม
ประมาณ 200 หลัง บนพื้นที่สูง น้ำไม่ท่วมถึง หมู่บ้านตั้งเรียงรายอยู่ใต้ร่มไม้ผลใกล้กับทุ่งนา แม่น้ำเลย์สามารถ
เดินเรือได้ในฤดูน้ำหลาก...”

“...ประชาชนครึ่งหนึ่งเป็นเกษตรกร และอีกครึ่งหนึ่งเป็นกรรมกรทำงานอุตสาหกรรม ผลิตอุปกรณ์
การไถนา และมีดีไอโต้ เพื่อจำหน่ายไปทั่วจังหวัดข้างเคียง จนถึงจังหวัดที่อยู่เลยโคราชขึ้นไปอีก แต่ว่าไม่มีโรงงาน ไม่
มีเครื่องจักรไอน้ำ แล้วก็เป็นที่น่าสนใจ เมื่อเห็นว่าการตั้งเตาที่จะตีเหล็กนั้นมีราคาต่ำที่สุด คือ จะมีการขุดหลุมกว้าง
1 เมตรครึ่ง ที่ดินเขา แล้วช่างเหล็กจะเอาก้อนแร่ใส่เข้าไปในหลุมนั้น แล้วเผาด้วยถ่านไฟ ที่มีความร้อนสูง เมื่อร้อน
ได้ที่แล้ว เหล็กก็จะไหลลงไปในหลุมที่พื้นดิน หลังจากนั้นก็จะนำเอาเหล็กเป็นก้อนออกจากหลุมดังกล่าวไปทำการตี
เป็นเครื่องมือที่โรงตีเหล็ก ...”

“...ที่นี่ก็มีหลุมในดินอีก และมีไฟเผา ซึ่งจะมีเด็กคอยสูบลมด้วยท่อลมแปด 2 ท่อ ซึ่งทำด้วยท่อน
ไม้กลวง โดยเอาปลายด้านหนึ่งฝังลงในดิน ภายในท่อสูบลมนี้จะมีลูกสูบทำด้วยสำลีจากตัวท่อสูบลมนี้จะมีหลอดไม้
ไผ่ 2 หลอด ต่อไปที่เตาเผาเหล็ก เพื่อนำอากาศเข้าไปในเตาเผาซึ่งจะทำให้ไฟลุกกล้าเป็น...”

“...คนเมืองเลย์ไปคล้องช้างป่าแถบภาคใต้ของจังหวัดในเขตภูหลวงและภูเขี้ยว เวลาออกเดินทาง
พวกเขาจะทำการบวงสรวงวิญญูณเชือกยาวซึ่งมีบ่วงคล้องเอาข้างด้วยข้าว เหล้า เบ็ด และไก่เสียก่อน นอกจากนั้น
นายพรานจะให้คำแนะนำว่า ห้ามภรรยาทำการตัดผม หรือรับแขกต่างบ้านให้พักค้างคืนในบ้านเด็ดขาด ถ้าหากไม่
ปฏิบัติตามข้อห้ามเหล่านี้ จะทำให้ช้างที่คล้องมาได้นั้นหลุดมือไป...”

ปี 2434 (รศ.110) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสังเกตเห็นว่าฝรั่งตั้งท่าจะ
รุกรานพระราชอาณาเขต จึงได้จัดการปกครองพระราชอาณาเขตเป็นมณฑล และปี 2435 กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้จัดระบบการปกครองใหม่ เมืองเลย์จึงแยกจากเมืองหล่มสัก ยกฐานะขึ้นเป็น
เมืองโดยให้ขึ้นกับ มณฑลลาวพวน ที่ตั้งบัญชาการที่เมืองหนองคาย ก่อนที่จะย้ายมาตั้งที่บ้านหมากแข้งในปี 2436
(รศ.116) และเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอุดรภายหลัง และยกฐานะขึ้นเป็นจังหวัดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบ
บริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 มีอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอภูดโป่ง (อำเภอเมืองเลย์ ในปัจจุบัน)
2. อำเภอท่าลี่
3. อำเภอด่านซ้าย (โอนมาจากเมืองพิบูลโลก)
4. อำเภอวังสะพุง (โอนมาจากเมืองหล่มสัก)
5. อำเภอเชียงคาน (โอนมาจากเมืองพิชัย)

พระราชกรณียกิจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมราษฎรจังหวัดเลย ครั้งแรก เมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 โดยเสด็จด้วยเฮลิคอปเตอร์จากจังหวัดขอนแก่น แล้วประทับช้างเพื่อทอดพระเนตรทัศนียภาพบนยอดภูกระดึง อุทยานแห่งชาติภูกระดึง เสด็จฯ ทอดพระเนตรสถานเพาะเลี้ยงครั้งที่บ้านศรีฐาน เสด็จฯ ถึงศาลากลางจังหวัดเลย เป็นเวลาพลบค่ำของวันเดียวกัน

7 พฤศจิกายน 2498 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จออกยังพลับพลาที่ประทับ เพื่อเยี่ยมพสกนิกรชาวจังหวัดเลย ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัด พ.ศ.อ. ต่อศักดิ์ ยมนาคน ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย ได้กราบบังคับทูลรายงานสภาพสังคม เศรษฐกิจ ความว่า “ ...ประชากรตามสำรวจครั้งหลังสุดเมื่อ พ.ศ.2490 มีจำนวน 134,012 คน หรือ เฉลี่ยแล้ว 12 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ...ในฤดูหนาวอุณหภูมิลงต่ำถึง 30 องศาฟาเรนไฮต์ มีหมอกจัดบางวัน บางวันมีหมอกจนถึงเวลา 09.00 น. กล่าวถึงอาชีพสำคัญของราษฎรจังหวัดนี้คือ การทำนา ทำไร่ฝ้าย ไร่พริก ไร่ยาสูบ ไร่ข้าวโพด และ ถั่ว งา ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดี เพราะพื้นดิน มีปุ๋ยธรรมชาติ ส่วนการปลูกต้นไม้ต่างๆมีน้อย...” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริตอบโดยรับสั่งถึงความทุกข์ยากลำบากของราษฎร ทรงเป็นห่วงและขอให้ทุกคนมีความมานะ อดทน ในการทำมาหากิน และนอกจากทำนาแล้ว ควรทำครั้งด้วย และได้เสด็จไปทอดพระเนตรสถานีทดลองและส่งเสริมการเพาะเลี้ยงครั้ง (ปัจจุบันสวนครั้งอยู่ในพื้นที่ของอำเภอภูกระดึง) ทรงสนพระทัยกิจการของสถานีทดลอง สถิติครั้งที่ส่งออกนอกประเทศปี 2496 เป็นมูลค่า 75 ล้านบาท ปี 2497 ส่งออกเป็นมูลค่า 157 ล้านบาท และปี 2498 เพียง 6 เดือน มีมูลค่า 94 ล้านบาท²

จังหวัดเลยมีเจ้าเมือง ข้าหลวงประจำจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัด 46 คน นายสมพงศ์ อรุณโรจน์ปัญญา เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ลำดับที่ 46 ดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่ 28 พฤศจิกายน 2554

² ที่มา: หนังสือรอยเสด็จ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พุทธศักราช 2498 จัดพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยขอนแก่น พุทธศักราช 2540

ลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติ

ที่ตั้งและขนาด

ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 520 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 11,424 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 7,140,382 ไร่

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ เทือกเขาเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
อำเภอนครไทย อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี

อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอสวรรคุดหา อำเภอนากลาง และอำเภอนาวัง

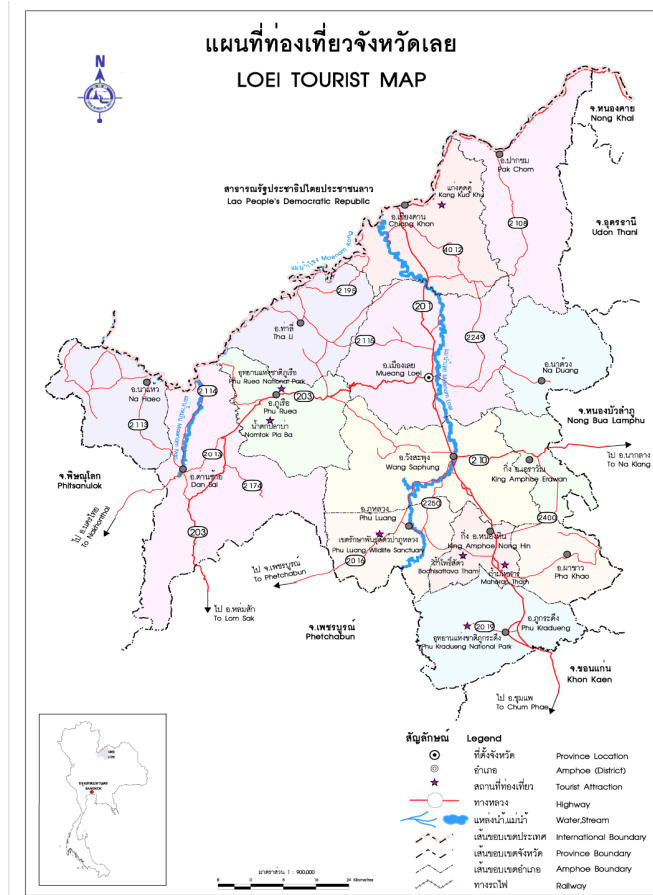
จังหวัดหนองบัวลำภู

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

อำเภอภูผาม่าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

แผนที่จังหวัดเลย

LOEI MAP

ลักษณะภูมิประเทศและสภาพธรณีสัณฐาน

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไป ของจังหวัดเลย มีภูเขาล้อมรอบตัวเมือง ลักษณะเป็นแอ่งกระทะ สูงจากระดับน้ำทะเล เฉลี่ยประมาณ 250 เมตร ณ สถานีอุดุนิยมวิทยา ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 3 เขต ดังนี้คือ

(1.) **เขตภูเขาสูง** ทางด้านทิศตะวันตกทั้งหมด เริ่มตั้งแต่อำเภอภูกระดึง ขึ้นไปอำเภอ ภูหลวง อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ และ เขตอำเภอด่านซ้าย อำเภอนาแห้ว ทั้งหมด มีความสูงตั้งแต่เฉลี่ย 600 เมตรจากระดับน้ำทะเล

(2) **เขตที่ราบเชิงเขา** ได้แก่ บริเวณตอนใต้และตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ อำเภอนาดูน อำเภอปากชม และพื้นที่บางส่วนในเขตอำเภอภูกระดึงและอำเภอภูหลวง เป็นเขตที่ไม่ค่อยมีภูเขาสูงนัก มีที่ราบเชิงเขาพอที่จะทำการเพาะปลูกได้ มีประชาชนหนาแน่นปานกลาง

(3.) **เขตที่ราบลุ่ม** มีพื้นที่น้อยมากในตอนกลางของจังหวัดคือ ลุ่มน้ำเลย ลุ่มน้ำโขง ได้แก่ บริเวณอำเภอวังสะพุง อำเภอเมือง อำเภอเชียงคาน เป็นเขตที่ทำการเกษตรได้ดี มีประชากรหนาแน่นมากกว่าเขตอื่น

ภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นเทือกเขาในแนวทิศเหนือใต้ โดยมีที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา ขนาดไม่ใหญ่มากนักสลั้อยู่แนวเทือกเขาเหล่านั้น หินที่พบในบริเวณนี้ ส่วนใหญ่มีอายุมาก เช่น

หินแปร ยุคไซลูเรียน - ดีโวเนียน	อายุ 438-378	ล้านปี
หินปูน ยุคดีโวเนียนตอนกลาง	อายุ 385	ล้านปี
หินตะกอนและหินแปรชั้นต่ำ	อายุ 360-280	ล้านปี
หิน ยุคคาร์บอนิเฟอรัส		
หินปูนและหินดินดาน ยุคเพอร์เมียน	อายุ 286-248	ล้านปี
หินตะกอน ยุคไทรแอสซิก	อายุ 220	ล้านปี

และพบหินยุคโคราช บริเวณชายอตราบอยู่บนหินเหล่านี้ เช่น ภูผาจิต ภูกระดึง ภูหลวง ภูหอ ภูซัด ภูเมียง (อำเภอ นาแห้ว) เนื่องจากชั้นหินเกือบทั้งหมดวางอยู่แนวเหนือ - ใต้ จึงควบคุมให้เกิดที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาและทิศทางแนวเหนือใต้ด้วย แม่น้ำเลยจึงไหลจากใต้ขึ้นเหนือ

สภาพธรณีวิทยา

หมวดหินที่พบในจังหวัดเลย มีรายละเอียดสังเขป ดังนี้

1. **หินห้วยหินลาด** (Huai Hinlat Formation) พบบริเวณหินลาด กม.ที่ 109.5 บนถนนสายขอนแก่น-เลย ทิศใต้ผานกเค้า อำเภอภูกระดึง ประกอบด้วยหินกรวดมนเนื้อปูน (Limestone Conglomerate) เป็นหินฐานและมีหินดินดาน หินทรายแป้งและหินสีแดง สลับกับหินดินดานและหินปูนสีเทา มีอายุประมาณยุคไทรแอสซิกตอนกลาง (Upper Triassic Period)

2. **หมวดหินภูกระดึง** (Phu Kradung Foration) หินแม่แบบที่เชิงภูเขาของภูกระดึง ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง ประกอบด้วย หินจำพวก หินทรายเนื้อละเอียด และหินดินดาน ง่ายต่อการผุพัง จึงทำให้สภาพภูมิประเทศ ที่ประกอบด้วยหินหน่วยนี้ เป็นที่ราบ และ มักจะเป็นฐานของสันเขา ที่เกิดจากหน่วยหินพระวิหาร มีความหนาประมาณ 800-1,100 เมตร มีอายุประมาณยุคจูราสสิคตอนบน (Over Jurassic Period)

ภาพถ่ายดาวเทียม อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

สภาพอุทกธรณีวิทยา

ส่วนใหญ่จะเป็นชั้นหินใต้หินเฉพาะแห่ง (Locally Productive Aquifers) ซึ่งให้น้ำในปริมาณมากพอสมควรเป็นแห่ง ๆ ชั้นหินอุ้มน้ำส่วนใหญ่ เป็นหินใต้ที่ชุดโคราชตอนล่าง (Lower Korat Aquifer:Jik) บ่อลึกประมาณ 60 เมตร ให้น้ำมากถึง 10-50 ลูกบาศก์เมตร/ชม. คุณภาพน้ำดีสามารถดื่มได้

สภาพปฐพีวิทยา

สภาพปฐพีวิทยา ประกอบด้วย ชุดดินหางดง ชุดดินพาน ชุดดินราชบุรี ชุดดินแม่ลาย มีการระบายน้ำเร็ว หรือ ค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรด ปานกลาง ถึงเป็นด่างอ่อน ประมาณ 6.0-8.0 กลุ่มดินเหล่านี้ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ เหมาะสำหรับทำนาไม่มีดินเค็ม

ส่วนกลุ่มดินที่มีสภาพพื้นดินเป็นลูกคลื่น ลอนลาดไปจนถึงเนินเขาเป็นดินร่วนเหนียว ดินเหนียวปนทรายแป้ง มีการระบายน้ำ ดีถึงปานกลาง ซึ่งได้แก่ ชุดดินเลย ชุดดินวังไทร ชุดดินธาตุนม ชุดดินด่านซ้าย ชุดดินสันป่าตอง ชุดดินห้างฉัตร ชุดดินโคราช ชุดดินเหล่านี้เป็นชุดดินส่วนใหญ่ของจังหวัดเลย ที่มีความลาดชัน และมักเกิดปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ซึ่งจังหวัดต้องปลูกพืชตามระบบดิน น้ำและการบำรุงดิน ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรของจังหวัดเลย ซึ่งเป็นผลให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่ บริเวณอำเภอด่านซ้าย นาแห้ว ภูหลวง ปากชม จึงมีผลกระทบต่อระบบนิเวศ

สภาพอุทกวิทยาของกลุ่มน้ำ

มีการกระจายแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่มาก มีแม่น้ำโขง เืองเลย น้ำหมาน น้ำพอง น้ำสาน ห้วย ลำธาร คลอง จำนวน 922 สาย หนองบึง 148 แห่ง น้ำพุ น้ำซับ 72 แห่ง ในฤดูแล้งแหล่งน้ำเล็กๆ ขอดลงเหลือแต่แม่น้ำสายใหญ่ๆ สำหรับกลุ่มน้ำในจังหวัดเลยที่สำคัญ ได้แก่กลุ่มน้ำ 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) **กลุ่มน้ำเลย** พื้นที่ 3,891 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 34 ของพื้นที่บนเทือกเขาภูหลวง ไหลผ่านอำเภอกุหลาบ วังสะพุง เมืองเลยและไหลลงสู่แม่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงคาน มีห้วยสาขารวม 147 สาย อยู่ในเขตอำเภอกุหลาบ วังสะพุง เมืองเลย อำเภอเอราวัณ และพื้นที่บางส่วนของอำเภอนาดูน เชียงคาน และอำเภอหนองหิน

(2) **กลุ่มน้ำเหือง** พื้นที่ 3,127 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 27.4 ของพื้นที่จังหวัด ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอนาแห้ว ไหลไปอำเภอท่าลี่ ลงแม่น้ำโขงที่บ้านท่าตีหมี่ อำเภอเชียงคาน มีลำห้วยสาขารวม 163 สาย อยู่ในเขตอำเภอนาแห้ว อำเภอกุเรือและบางส่วนของอำเภอด่านซ้าย อำเภอเชียงคาน

(3) **ลุ่มน้ำโขง** พื้นที่ 2,354 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 20.6 ของพื้นที่จังหวัด เป็นช่วงที่แม่น้ำโขงไหลผ่านจังหวัดเลยไปจังหวัดหนองคาย มีลำห้วยสาขา 59 สาย อยู่ในเขตอำเภอเชียงคานและปากชม

(4) **ลุ่มน้ำพอง** พื้นที่ 1,476 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 13.0 ของพื้นที่จังหวัด มีลำห้วยสาขา 67 สาย อยู่ในเขตอำเภอภูกระดึง อำเภอผาขาว และบางส่วนของอำเภอหนองหิน อำเภอนาด้วง

(5) **ลุ่มน้ำป่าสัก** พื้นที่ 576 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 5.0 ของพื้นที่จังหวัด มีลำห้วยสาขา 48 สาย อยู่ในเขตบางส่วนของอำเภอด่านซ้าย

แหล่งน้ำที่สำคัญ

เป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นและธรรมชาติ โดยมีการปรับปรุงเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม รวมจำนวน

899 แห่ง

- อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง	จำนวน	13	แห่ง
- อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก	จำนวน	210	แห่ง
- ฝายคอนกรีต	จำนวน	87	แห่ง
- สระ หนอง	จำนวน	315	แห่ง
- ห้วย คลอง	จำนวน	238	แห่ง
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	จำนวน	37	สถานี
- พื้นที่ได้รับประโยชน์	จำนวน	208,257	ไร่ จำนวน 17,355 ครัวเรือน
- บ่อน้ำบาดาล	มีจำนวน	2,194	บ่อ

สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดเลยอยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงเดือนมิถุนายน – ตุลาคม จะมีลมมรสุมหรือแนวปะทะโซนร้อน (Inter Tropical Convergence Zone:ITCZ) พาดผ่านทำให้มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน และบางครั้งจะมีพายุหมุนเขตร้อน (Tropical Cyclone) เคลื่อนพาดผ่านเป็นครั้งคราว ซึ่งจะมีฝนตกหนัก ปริมาณน้ำฝน 5 ปี ย้อนหลังเฉลี่ย 1,228 มม. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 125 วัน/ปี ในปี 2548 ฝนตกน้อยสุดวัดได้ 1,098.5 มม. และ ในปี 2552 ฝนตกมากที่สุดวัดได้ 1,347 มม. ณ อำเภอเมืองเลย ปี 2551 มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุด 135 วัน อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 43.5 องศาเซลเซียส (25 เมษายน 2517) และ อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ – 1.3 องศาเซลเซียส (2 มกราคม 2517) ช่วง 5 ปี ย้อนหลัง (2548-2553) อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 42.4 องศาเซลเซียส (6 เม.ย. 2553) อุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ 12.1 องศาเซลเซียส (19 ม.ค. 2553)

ลักษณะการปกครอง

แบ่งการปกครองออกเป็น 14 อำเภอ 89 ตำบล (ไม่รวมตำบลกุดป่องซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง)
916 หมู่บ้าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 101 แห่ง ประกอบด้วย 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด
2 เทศบาลเมือง 23 เทศบาลตำบล 75 องค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดเลยแบ่งการปกครองเป็น 14 อำเภอ คือ

1. อำเภอเมืองเลย	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	100	เมตร
2. อำเภอวังสะพุง	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	22	กิโลเมตร
3. อำเภอท่าลี่	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	46	กิโลเมตร
4. อำเภอเชียงคาน	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	48	กิโลเมตร
5. อำเภอด่านซ้าย	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	82	กิโลเมตร
6. อำเภอภูกระดึง	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	74	กิโลเมตร
7. อำเภอปากชม	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	92	กิโลเมตร
8. อำเภอภูเรือ	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	49	กิโลเมตร
9. อำเภอนาแห้ว	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	117	กิโลเมตร
10. อำเภอนาด้วง	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	37	กิโลเมตร
11. อำเภอภูหลวง	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	50	กิโลเมตร
12. อำเภอผาขาว	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	63	กิโลเมตร
13. อำเภอเอราวัณ	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	42	กิโลเมตร
14. อำเภอหนองหิน	ห่างจากตัวจังหวัดเลย	47	กิโลเมตร

จำนวนประชากร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2554)

จำนวนประชากร 622,545 คน เป็นชาย 314,379 คน เป็นหญิง 308,166 คน

จำนวนครัวเรือน 189,674 ครัวเรือน

รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน แยกรายอำเภอ

จังหวัดเลย

ณ เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2554³

ที่	จังหวัด อำเภอ/ตำบล	เขตปกครอง		จำนวนประชากร			จำนวนบ้าน
		ตำบล	หมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	
	จังหวัดเลย	89	916	314,379	308,166	622,545	189,674
1	อำเภอเมืองเลย	13	135	49,858	48,627	98,485	32,501
2	อำเภอนาดัง	4	41	8,008	7,866	15,874	4,819
3	อำเภอเชียงคาน	8	82	30,105	29,571	59,676	18,153
4	อำเภอปากชม	6	50	20,068	19,473	39,541	11,705
5	อำเภอนาแห้ว	5	34	5,727	5,520	11,247	3,407
6	อำเภอด่านซ้าย	10	97	25,832	24,787	50,619	15,223
7	อำเภอวังสะพุง	10	144	55,084	55,159	110,243	31,156
8	อำเภอท่าลี่	6	41	13,913	13,563	27,476	9,209
9	อำเภอภูเรือ	6	47	10,878	10,375	21,253	7,006
10	อำเภอภูกระดึง	4	54	17,126	16,810	33,936	9,702
11	อำเภอภูหลวง	5	46	12,129	11,695	23,824	6,355
12	อำเภอผาขาว	5	64	15,368	15,049	30,417	7,400
13	อำเภอเอราวัณ	4	47	27,666	26,970	54,636	15,782
14	อำเภอหนองหิน	3	34	12,332	11,864	24,196	6,808
15	เทศบาลเมืองเลย			10,285	10,837	21,122	10,437
	รวม	89	916	314,379	308,166	622,545	189,674

ตารางแสดงจำนวนประชากรจังหวัดเลย 5 ปี ย้อนหลัง ปี พ.ศ.2550 - 2554⁴

ประชากร	ปี 2554	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550
ชาย	314,379	315,502	314,015	312,942	311,517
หญิง	308,166	308,564	306,765	305,485	304,021
รวม(คน)	622,545	624,066	620,780	618,423	615,538

³ ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ณ 30 มิถุนายน 2554

⁴ ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดเลย

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้จังหวัดเลย

พื้นที่จังหวัดเลย มีจำนวนทั้งสิ้น 7,140,382-0-0 ไร่ พื้นที่ป่า มีจำนวน 4,005,824-3-55 ไร่ (ร้อยละ 56.10 ของพื้นที่จังหวัด)

1. ป่าไม้ถาวร	68,498-1-00	ไร่
2. ป่าสงวนแห่งชาติ	2,767,272-1-55	ไร่
3. อุทยานแห่งชาติ	464,176-1-00	ไร่
4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	705,878-0-00	ไร่

ตารางแสดงข้อมูลเปรียบเทียบพื้นที่ป่าไม้ และ พื้นที่จังหวัดเลย ⁵

พื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่มีสภาพป่า (ไร่)	พื้นที่จังหวัดเลย (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่ที่มีสภาพป่า	หมายเหตุ
4,005,824-3-55	2,544,725-0-00	7,140,382-0-0	35.64	พื้นที่มีสภาพป่าได้มาจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 (TM) มาตรฐานส่วน 1 : 50,000 ปี พ.ศ.2549 (ข้อมูลอ้างอิง จากหนังสือ สถิติการป่าไม้ของประเทศ ไทย ปี 2550 กรมป่าไม้)

หมายเหตุ

- พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่มอบให้ ส.ป.ก. เพื่อนำไปปฏิรูปที่ดินให้แก่ราษฎร รวมเนื้อที่ 1,141,014-2-45 ไร่ คงเหลือเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ 2,767,272-1-55 ไร่
- ประเภทพื้นที่ป่าไม้

ประเภทพื้นที่ป่าไม้	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
1. ป่าสงวนแห่งชาติ	21	
2. อุทยานแห่งชาติ	5	อุทยานแห่งชาติภูกระดึง, อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน, อุทยานแห่งชาติภูเรือ, อุทยานแห่งชาติภูสวนทราย, อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
3. วนอุทยาน	6	วนอุทยานถ้ำแสงธรรมพรหมवास , วนอุทยานหริภักซ์, วนอุทยานภูบ่อปิด , วนอุทยานภูผาล้อม , วนอุทยานน้ำตกห้วยเลา , วนอุทยานภูผางาม

⁵ ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย

4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	2	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูค้อและภูกระแต
5. สวนรุกขชาติ	2	สวนรุกขชาติภูซำ สวนรุกขชาติ 100 ปี กรมป่าไม้ (ปากปวน-ภูแปก)

ด้านคมนาคม

การเดินทางสู่จังหวัดเลยสามารถเดินทางโดยทางบก ไม่มีเส้นทางรถไฟ

ทางบก มีทางหลวงสายสำคัญ ได้แก่

1. เส้นทาง กรุงเทพฯ – ชัยภูมิ – เลย	ระยะทาง	567	กิโลเมตร
2. เส้นทาง กรุงเทพฯ – ขอนแก่น – เลย	ระยะทาง	755	กิโลเมตร
3. เส้นทาง กรุงเทพฯ – เพชรบูรณ์ – เลย	ระยะทาง	520	กิโลเมตร
4. เส้นทาง กรุงเทพฯ – พิษณุโลก – เลย	ระยะทาง	595	กิโลเมตร

ทางอากาศ มีท่าอากาศยานเลย สังกัดกรมการขนส่งทางอากาศ ขนาดทางวิ่ง 2,100 x 45 เมตร สามารถรับเครื่องบินขนาดใหญ่โบอิง 737 ได้ และมีสายการบินพาณิชย์มาดำเนินงาน จำนวน 2 สายการบิน คือ NOK AIR (นกแอร์) และ SOLAR AIR (โซลาร์ แอร์)

ทางน้ำ การคมนาคมทางน้ำ ได้แก่

แม่น้ำโขง ซึ่งกรมทหารราบที่ 8 ได้ขึ้นทะเบียนเรือที่ขนส่งสินค้าและรับ – ส่งผู้โดยสาร จำนวน 795 ลำ ทำเรือในแม่น้ำโขงมีที่ขนถ่ายสินค้า 2 แห่ง เป็นท่าเรือขนถ่ายสินค้ากับ ประเทศ สปป.ลาว

1. ท่าเรือเชียงคาน อำเภอเชียงคาน

2. ท่าเรือบ้านคกไฟ อำเภอปากชม

ท่าเรือทั้ง 2 แห่งอยู่ในการกำกับของด่านศุลกากรเชียงคาน

แม่น้ำเหือง มีเรือโดยสารที่บ้านหนองผือ ปากห้วย ปัจจุบันมีสะพานข้ามแม่น้ำเหืองแล้ว

เส้นทางคมนาคม

แขวงทางที่ 1 รับผิดชอบถนน 41 สายทาง ความยาว 697.328 กิโลเมตร มีจำนวน 6 หมวดการทาง

แขวงทางที่ 2 รับผิดชอบถนน 50 สายทาง ความยาว 485.529 กิโลเมตร

สำนักงานทางหลวงชนบท รับผิดชอบ 25 สายทาง 563.684 กิโลเมตร

ด้านสาธารณูปโภค

อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน มีไฟฟ้า (ร้อยละ)	ประปา (ราย/ครัวเรือน)	โทรศัพท์เลขหมาย	ไปรษณีย์ (แห่ง)
เมืองเลย	100	14,223	8,242	2
วังสะพุง	100	6,001	2,849	1
เชียงคาน	100	5,402	2,676	1
ด่านซ้าย	100	2,293	1,827	1
ภูเรือ	100	603	946	1
ปากชม	100	1,044	936	1
นาด้วง	100	-	1,184	1
ภูกระดึง	100	-	599	1
ท่าลี่	100	1,458	1,436	1
นาแห้ว	100	385	852	1
ผาขาว	100	-	647	1
ภูหลวง	100	-	730	1
เอราวัณ	100	582	132	1
หนองหิน	100	380	287	1

ด้านเศรษฐกิจ

ในปี 2553 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดเลยขึ้นอยู่กับภาคการเกษตร (48%) รองลงมาคือ ภาคการขายส่งและขายปลีก (14%) ภาคการศึกษา (10%) และสาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ (5%) ตามลำดับ โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 46,295 ล้านบาท รายได้ต่อหัว (GPP Per capita) 70,127 บาทต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (รองจากจังหวัดขอนแก่น)

	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)					
	2548	2549r	2550r	2551p	2552p1	2553p2
ภาคเกษตร	11,387	9,085	12,144	13,227	15,350	22,142
ภาคนอกเกษตร	15,973	17,765	21,583	23,199	22,572	24,153
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	27,360	26,850	33,726	36,426	37,922	46,295
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อคน (บาท)	42,359	41,332	51,661	55,552	57,674	70,127
ประชากร (1,000 คน)	646	650	653	656	658	660

หมายเหตุ : 2549r , 2550r = ข้อมูลที่มีการปรับปรุงเสร็จสิ้นแล้ว
 2551p = ข้อมูลเบื้องต้นที่ปรับปรุงแล้วแต่ยังไม่เสร็จสิ้น
 2552p1 = ข้อมูลเบื้องต้นที่ยังไม่ได้ปรับปรุง
 2553p2 = ข้อมูลเบื้องต้นที่ยังไม่ได้ปรับปรุง

⁶การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ร้อยละ 80 รองลงมาได้แก่ รับจ้าง ค้าขาย

⁶ ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้านการเกษตร

การเกษตร พื้นที่การเกษตรของจังหวัด มีเนื้อที่ 2,614,820 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.62 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่นา 516,407 ไร่ หรือร้อยละ 19.75 ของพื้นที่เกษตรทั้งจังหวัด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเลย มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 13,000 ล้านบาท

สถานการณ์การผลิตพืชจังหวัดเลย ปี 2553

จังหวัดเลยมีพื้นที่เพาะปลูกพืชทั้งสิ้น 2,772,699 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 338.8 ของพื้นที่ทั้งหมดสามารถแยกเป็นกลุ่มพืชได้ดังนี้ ที่นา พื้นที่ 473,601 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.1

พืชไร่ พื้นที่ 1,541,901 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55.6

ไม้ผลไม้ยืนต้น พื้นที่ 229,785 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.3

ยางพารา พื้นที่ 510,352 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.4

พืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ พื้นที่ 17,060 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.6

ตาราง แสดงการใช้ที่ดินปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดเลย ปี2553

อำเภอ	พท.รวม ทั้งจังหวัด	เนื้อที่ปลูกพืช รวม	ที่นา	ที่พืชไร่	ที่ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น	ยางพารา	ที่สวนผัก และ ไม้ดอก
รวม	7,140,632	2,772,699	473,601	1,541,901	229,785	510,352	17,060
เมืองเลย	925,307	416,157	63,065	181,119	29,263	139,702	3,008
วังสะพุง	715,469	379,784	94,693	192,612	10,717	75,321	6,441
ท่าลี่	426,875	153,148	36,161	78,939	16,871	20,305	872
เชียงคาน	541,875	255,456	39,980	93,247	62,908	58,950	371
ด่านซ้าย	1,082,456	316,785	30,540	256,008	11,494	17,782	961
ภูกระดึง	532,301	78,710	32,241	31,824	8,689	5,460	496
ปากชม	597,812	423,762	44,900	256,492	36,474	85,001	895
ภูเรือ	550,025	124,363	18,911	79,825	10,940	13,257	1,430
นาแห้ว	392,188	56,588	6,868	41,023	5,079	3,219	399
นาด้วง	368,750	176,892	13,781	117,984	5,415	39,140	572
ภูหลวง	371,750	89,303	22,288	47,197	10,018	9,399	401
ผาขาว	289,375	125,200	26,181	77,323	2,275	19,070	351
เอราวัณ	163,750	109,930	21,132	59,271	10,738	17,968	821
หนองหิน	182,699	66,621	22,860	29,037	8,904	5,778	42

จำนวนครัวเรือนและพื้นที่ทำการเกษตรจังหวัดเลย ปี 2553/2554

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด จำนวน 102,868 ครัวเรือน

จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มารับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรจังหวัดเลย ปี 2553/54

อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน
เมืองเลย	19,830
วังสะพุง	23,589
ท่าลี่	5,680
เชียงคาน	13,105
ด่านซ้าย	9,580
ภูกระดึง	5,732
ปากชม	8,962
ภูเรือ	4,460
นาแห้ว	2,657
นาด้วง	5,948
ภูหลวง	5,771
ผาขาว	6,114
เอราวัณ	4,807
หนองหิน	4,270
รวม	120,505

หมายเหตุ ตัดยอด เดือนกันยายน 2554

พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2553/2554 (ไร่)

อำเภอ	ข้าวนาปี	ข้าวโพด	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา
เมืองเลย	63,065	86,400	1,689	76,068	139,702
วังสะพุง	94,693	82,611	59,660	24,853	75,321
ด่านซ้าย	36,161	25,573	-	49,296	20,305
เชียงคาน	39,980	56,114	-	34,742	58,950
ปากชม	30,540	208,967	-	5,219	17,782
ภูหลวง	32,241	17,158	4,343	10,013	5,460
นาด้วง	44,900	219,195	-	36,306	85,001
เอราวัณ	18,911	60,968	-	2,143	13,257
นาแห้ว	6,868	35,163	-	37	3,219
ภูเรือ	13,781	96,528	620	20,616	39,140
ผาขาว	22,288	38,157	3,431	4,653	9,399
ท่าลี่	26,181	17,755	50,207	9,260	19,070
ภูกระดึง	21,132	16,959	28,502	13,070	17,968
หนองหิน	22,860	8,011	14,277	6,749	5,778
รวม	473,601	969,559	162,729	293,025	510,352

ผลผลิตพืชเศรษฐกิจปี 53/54

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เสียหาย	พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต/ ไร่	ราคาเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	ผลผลิต/ไร่ (ก.ก./ไร่)	ผลผลิต/ตัน	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวนาปี	473,601	-	473,601	14.57	471.80	241,790.20	3,399.40
ข้าวโพด	969,559	1,200	968,359	8.00	672.20	650,968.4	5,207.70
อ้อย	162,729	-	135,852	1.15	11.50	1,573,153	1,803.80
มันสำปะหลัง	293,025	482	292,543	3.00	3,442	1,006,867.0	3,020.6
ยางพารา	510,352	51,857	107,120	112.08	267.89	28,686.12	3,215.28

นอกจากนั้น ยังมีกลุ่มสินค้าไม้ผล ไม้ยืนต้น มีมูลค่ารวม 1,507.88 ล้านบาท ซึ่งมีสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ มะขาม ถั่วลิสง น้ำหวาน และ สับปะรด สำหรับพืชเศรษฐกิจที่จะมีบทบาทสำคัญต่อจังหวัดเลย ในอนาคต คือ ยางพารา ซึ่งในปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น 496,266 ไร่ เป็นพื้นที่เปิดกรีด 64,114 ไร่ คิดเป็นมูลค่า 1,272.70 ล้านบาท และคาดว่าในปี 2553-2556 จะมีพื้นที่เปิดกรีดอยู่ระหว่าง 72,000 – 218,000 ไร่ จะทำรายได้ให้จังหวัดเลย คิดเป็นมูลค่าอยู่ระหว่าง 1,446 - 4,342 ล้านบาท

ตารางแนวโน้มผลผลิตและมูลค่ายางพาราจังหวัดเลยระหว่าง ปี 2551 – 2556 ⁷

ปีปลูก	พื้นที่ปลูก (สะสม) (ไร่)	พื้นที่ปลูก สะสม (ไร่)	ปีที่ เปิดกรีด	พื้นที่คาด ว่าจะเปิดกรีด(ไร่)	ปริมาณ ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า (บาท)
2544	49,255	-	2551	42,967	12,117	
2545	15,227	64,482	2552	64,114	18,080	1,271,747,200
2546	10,349	74,831	2553	72,911	20,561	1,446,260,740
2547	23,558	98,389	2554	92,935	26,208	1,843,470,720
2548	87,929	186,318	2555	167,675	47,284	3,325,956,560
2549	60,307	246,625	2556	218,936	61,740	4,342,791,600
2550	71,795	318,420	2557	279,961	78,949	5,553,272,660
2551	51,577	369,997	2558	323,802	91,312	6,422,886,080
2552	71,968	441,965	2559	384,975	108,563	7,636,321,220
2553	50,000	491,965	2560	427,475	120,548	8,479,346,320
2554	50,000	541,965	2561	469,975	132,533	9,322,371,220
2555	50,000	591,965	2562	512,475	144,518	10,165,396,120
2556	50,000	641,965	2563	554,975	156,503	11,008,421,020
2557	50,000	691,965	2564	597,475	168,488	11,851,445,920
2558	50,000	741,965	2565	639,975	180,473	12,694,470,820

⁷ ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย

ด้านปศุสัตว์

จังหวัดเลยมีพื้นที่ที่มีการเลี้ยงปศุสัตว์ควบคู่กับการเกษตรด้านอื่นๆ มีเกษตรกรส่วนหนึ่งที่ประกอบอาชีพรับจ้างเลี้ยง ไก่ไข่ ไก่เนื้อ สุกร จากบริษัทเอกชน พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวน 23,336 ไร่ ปลูกสวนป่า 20,719 ไร่ คอกสัตว์ 9,022 ไร่ และมีพื้นที่เลี้ยงสัตว์อื่นๆอีก จำนวน 183,722 ไร่ ภาคราชการได้ให้การสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเลย สถานีวิจัยและทดสอบพันธุ์สัตว์เลย สถานีพัฒนาอาหารสัตว์เลย ด้านกักกันสัตว์เลย ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย

การเลี้ยงโค กระบือ ของเกษตรกรในจังหวัดเลยเป็นแบบเกษตรกรรายย่อย โรงเรือนอยู่บริเวณเดียวกันกับที่อยู่อาศัย และแรงงานเป็นสมาชิกในครอบครัว ส่วนการเลี้ยงโค กระบือ ที่เป็นฟาร์มมาตรฐานขนาดใหญ่ มีจำนวนน้อย ด้านการตลาด เกษตรกรจะจำหน่ายโค กระบือ ผ่านพ่อค้าคนกลางหรือนำเข้าไปจำหน่ายในตลาดนัด โค กระบือ ซึ่งในพื้นที่จังหวัดเลย มีตลาดนัดโค กระบือ จำนวน 2 แห่ง ที่อำเภอเมืองเลย และอำเภอหนองหิน

การเลี้ยงโคนม ของเกษตรกรในจังหวัดเลย มีการเลี้ยงในพื้นที่ 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเลย อำเภอเอราวัณ อำเภอนาดูน และอำเภอวังสะพุง พันธุ์โคนมที่เลี้ยงในพื้นที่จังหวัดเลย ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลูกผสมโฮลสไตล์ฟรีเซียนเลือด 75 % ขึ้นไป ด้านการตลาดในพื้นที่จังหวัดเลย มีสถานที่รับซื้อน้ำนมดิบ 2 แห่ง คือ สหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดเลย และสหกรณ์การเกษตรเมืองเลย จำกัด

การเลี้ยงสุกร ไก่ไข่ และไก่เนื้อ ของเกษตรกรในจังหวัดเลย แบ่งได้ 2 ประเภทคือ 1.เกษตรกรรายย่อย เป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน อาหารสัตว์ที่ใช้ คือ วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น และวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตร เป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง 2.เกษตรกรที่เลี้ยงเพื่อการค้า เป็นผู้ประกอบการที่มีฟาร์มขนาดกลาง ถึงขนาดใหญ่ รวมถึงการรับจ้างเลี้ยงจากบริษัทเอกชน ซึ่งอาหารสัตว์ที่ใช้จะเป็นอาหารสำเร็จรูปที่ผสมจากบริษัท จำหน่ายผลผลิตผ่านเครือข่ายของบริษัทเอกชน

การเลี้ยงปลาในกระชัง เกษตรกรเลี้ยงมากในแม่น้ำเลย เขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง เลี้ยงในอ่างเก็บน้ำหมาน อำเภอเมืองเลย , แม่น้ำโขง เขตอำเภอเชียงคาน และ อำเภอปากชม มีเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในกระชังประมาณ ๑๔๙ ราย จำนวน ๑,๐๗๒ กระชัง พื้นที่ ๒๖,๖๘๒ ตารางเมตร ผลผลิต ๑,๕๕๐.๔ ตัน/ปี มูลค่า ๑๐๗,๒๗๒,๐๐๐ บาท ผลผลิตทั้งหมดจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดเลย

ข้อมูลสัตว์เศรษฐกิจจังหวัดเลย ปี 2553

โคเนื้อ	41,179 ตัว	มูลค่า 494,148,000 บาท
โคนม	1,220 ตัว	มูลค่า 12,200,000 บาท
กระบือ	8,419 ตัว	มูลค่า 126,285,000 บาท
สุกร	36,551 ตัว	มูลค่า 219,306,000 บาท
ไก่	747,304 ตัว	มูลค่า 59,784,320 บาท
เป็ด	95,061 ตัว	มูลค่า 14,259,150 บาท
ปลานิลกระชัง	1,950,400 ตัว	มูลค่า 107,272,000 บาท
รวมมูลค่าสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญจังหวัดเลย ทั้งสิ้น		1,033,254,470 บาท

ตารางข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำ (ปลานิลกระชัง) จังหวัดเลย ปี 2554

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวน กระชัง	พื้นที่ (ตร.ม.)	ผลผลิต/ปี ตัน	มูลค่าบาท/ปี	หมายเหตุ
1	เชียงคาน	9	199	4,975	318.4	17,512,000	
2	เมือง	127	778	19,341	1,556	85,580,000	
3	ปากชม	7	43	1,066	34.4	1,892,000	
4	วังสะพุง	6	52	1,300	41.6	2,288,000	
	รวม	149	1,072	26,682	1950.4	107,272,000	

ด้านการค้าชายแดน

1. การค้าและการลงทุนชายแดนไทย - สปป.ลาว จังหวัดเลย

พื้นที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

จังหวัดเลยมีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว คิดเป็นความยาว 197 กิโลเมตร มีแม่น้ำโขง แม่น้ำเหือง และแนวสันเขาเป็นแนวพรมแดนติดต่อกับแขวงไชยะบูลี และแขวงเวียงจันทน์ ของ สปป.ลาว

- แม่น้ำโขงระยะทางยาว 71 กิโลเมตร อยู่ในเขตอำเภอปากชม และอำเภอเชียงคาน
- แม่น้ำเหืองระยะทางยาว 123 กิโลเมตร อยู่ในเขตอำเภอท่าลี่ อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย และอำเภอนาแห้ว
- แนวสันเขาอยู่ในเขตอำเภอนาแห้ว 3 กิโลเมตร

สำหรับพื้นที่ที่มีชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว ได้แก่

อำเภอปากชม ติดต่อกับบ้านวัง เมืองหมื่น แขวงเวียงจันทน์ มีระยะทางระหว่าง
แขวงเวียงจันทน์ กับ อำเภอปากชม ประมาณ 160 กิโลเมตร
โดยมีแม่น้ำโขง เป็นเส้นกั้นพรมแดน

อำเภอท่าลี่ ติดต่อกับบ้านเมืองหมอ เมืองแก่นท้าว แขวงไชยะบูลี มีระยะทาง
ระหว่างแขวงไชยะบูลี กับ อำเภอท่าลี่ ประมาณ 210 กิโลเมตร
โดยมีแม่น้ำเหืองเป็นเส้นกั้นพรมแดน

อำเภอเชียงคาน ติดต่อกับเมืองसानะคาม แขวงเวียงจันทน์ มีระยะทางระหว่าง
เมืองसानะคาม กับ อำเภอเชียงคาน ประมาณ 3-5 กิโลเมตร
โดยมีแม่น้ำโขง เป็นเส้นกั้นพรมแดน

อำเภอด่านซ้าย ติดต่อกับบ้านนาซ่า เมืองบ่อแต่น แขวงไชยะบูลี มีระยะทาง
ระหว่างเมืองบ่อแต่น กับ อำเภอด่านซ้าย ประมาณ 30 กิโลเมตร

อำเภอนาแห้ว ติดต่อกับบ้านเหมืองแพร่ เมืองบ่อแต่น แขวงไชยะบูลี มีระยะทาง
ระหว่างเมืองบ่อแต่น กับ อำเภอนาแห้ว ประมาณ 40 กิโลเมตร

2. ช่องทางการค้าชายแดน

ช่องทางการค้าชายแดนระหว่างไทย-สปป.ลาว นั้น จังหวัดเลย มีด่านศุลกากรอำนวยความสะดวกทางด้านการค้า 2 แห่ง คือ ด่านศุลกากรท่าลี่ อำเภอท่าลี่ และ ด่านศุลกากรเชียงคาน อำเภอเชียงคาน โดยมีรายละเอียดจุดผ่านแดน 6 ด่าน ดังนี้

■ จุดผ่านแดนถาวร มี 3 ด้าน ได้แก่

1) จุดผ่านแดนถาวรบ้านเชียงคาน ต.เชียงคาน อ.เชียงคาน ตั้งอยู่ตรงข้ามกับเมืองसानะคาม แขวงเวียงจันทน์ สินค้าส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้ายานพาหนะและส่วนประกอบ สินค้าอุปโภคบริโภค สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าไม้ ไม้แปรรูป และ สินค้ากสิกรรม เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และลูกเต๋อย การขนส่งจะใช้แพขนานยนต์ ขนส่งสินค้าข้ามแม่น้ำโขง

2) จุดผ่านแดนถาวรบ้านคกไฟ้ ต.ปากชม อ.ปากชม ตั้งอยู่ตรงข้ามกับ บ้านวัง เมืองหมื่น แขวงเวียงจันทน์ เป็นเส้นทางไปยังแขวงเวียงจันทน์ ระยะทางประมาณ 160 กิโลเมตร (เป็นทางลูกรังประมาณ 100 กม. ส่วนอีก 60 กม. เป็นทางลาดยาง) สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้านำเข้าจะเป็นไม้แปรรูป แร่แบโรท์ สินค้ากสิกรรม และของป่าจากฝั่งลาว ซึ่งในฤดูฝนจะมีน้ำหลาก การขนส่งสินค้าจะใช้ แพขนานยนต์ ขนส่งสินค้าข้ามแม่น้ำโขง

3) จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพน้ำเหือง ไทย - ลาว ต.อาฮี อ.ท่าลี่ ตั้งอยู่บริเวณบ้านนากระเซ้ง ตำบลอาฮี ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับบ้านปากหมอ เมืองแก่นท้าว แขวงไชยะบูลี เป็นจุดผ่านแดนถาวรที่มีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพน้ำเหือง ไทย-ลาว ซึ่งได้ทำพิธีเปิดใช้สะพาน แห่งนี้ เมื่อวันที่ 28 ต.ค. 2547

สินค้าที่ส่งออกบริเวณนี้ ได้แก่ สินค้าวัสดุก่อสร้าง เช่น เหล็กเส้น สังกะสี ปูนซีเมนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะและส่วนประกอบ สินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น สำหรับสินค้านำเข้า ได้แก่ ไม้ ไม้แปรรูป กสิกรรม เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลูกเต๋อย ลูกดาว และของป่า

■ จุดผ่อนปรน มี 3 ด้าน มีแม่น้ำเหือง เป็นแนวกั้นใช้เรือเล็กข้ามหรือเดินข้ามในช่วงหน้าแล้ง

1. จุดผ่อนปรนบ้านเหมืองแพร์ ตำบลนาแห้ว อำเภอณาแห้ว (ฝั่งลาวได้แก่ บ้านเหมืองแพร์ เมืองบ่อแต่น แขวงไชยะบูลี) เปิดด่านทุกวันพระ
2. จุดผ่อนปรนบ้านนาข่า ตำบลปากหมัน อำเภอด่านซ้าย (ฝั่งลาวได้แก่ บ้านนาข่า เมืองบ่อแต่น แขวงไชยะบูลี) เปิดด่านทุกวันพฤหัสบดี
3. จุดผ่อนปรนบ้านนากระเซ้ง ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ (ฝั่งลาวได้แก่ บ้านเมืองหมอ เมืองแก่นท้าว แขวงไชยะบูลี) เปิดด่านทุกวันพระ

■ ภาวะการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ด้านจังหวัดเลย

การค้าชายแดนด้านจังหวัดเลย ปีงบประมาณ 2552 และ ปี 2553 เป็นดังนี้⁸

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	มูลค่าการค้าชายแดน		เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง ปี 53/52	
	ปี 2552	ปี 2553	+ เพิ่ม / - ลด	คิดเป็นร้อยละ
มูลค่าการค้ารวม	3,623.75	2,597.33	-1,026.42	-28.32
มูลค่าการส่งออก	2,022.89	1,659.52	- 363.37	-17.96
มูลค่าการนำเข้า	1,600.86	937.81	-663.05	-41.42

⁸ ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

มูลค่าการค้ารวม ในรอบปีงบประมาณ ปี 2552 และ ปี 2553 (ต.ค. - ก.ย.) จำนวน 2,597.33 ล้านบาท ลดลงจาก ปีก่อน -1,026.42 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -28.32 แยกเป็นมูลค่าการส่งออก 1,659.52 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนคิดเป็นร้อยละ -17.96 มูลค่าการนำเข้า 937.81 ล้านบาท ลดลงจาก ปีก่อนคิดเป็นร้อยละ -41.42

การค้าชายแดนด้านจังหวัดเลย 4 ปีย้อนหลัง 2550 - 2553
การค้าระหว่างปีงบประมาณ(ต.ค. - ก.ย.) ดังนี้⁹

รายการ	มูลค่าการค้าชายแดน (ล้านบาท)			
	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2551	ปี 2550
มูลค่าการค้ารวม	2,597.33	3,623.75	2,325.21	2,345.75
มูลค่าการส่งออก	1,659.52	2,022.89	1,348.65	1,266.58
มูลค่าการนำเข้า	937.81	1,600.86	976.56	1,079.14
ดุลการค้า	721.71	422.03	296.68	187.44

ด้านอุตสาหกรรม

ปี 2552 จังหวัดเลยมีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 596 โรงงาน มูลค่าการลงทุน 2,680,969,985 บาท คนงาน 3,247คน ประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน , อุตสาหกรรมเกษตร , อุตสาหกรรมไม้และ ผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมโลหะ โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง - บริษัท จ.เจริญมาร์เก็ตติ้ง จำกัด อ.เชียงคาน , โรงงานถลุงทองคำจากสินแร่ - บริษัททุ่งคำ จำกัด อ.วังสะพุง , โรงงานผลิตไวน์และสุราจากองุ่น - บริษัทซี.พี.เค.อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด อ.ภูเรือ , โรงงานบรรจุอาหารกระป๋อง - บริษัทภูกระดึงส่งเสริมการเกษตร (1999) จำกัด อำเภอภูกระดึง , โรงงานไม้บดย่อยหิน - บริษัท ชาญยุทธการศิลาเลย จำกัด อ.เอราวัณ , โรงงานไม้บดย่อยหิน - บริษัทเพชรเมืองเลยอสังหาริมทรัพย์ จำกัด อ.เอราวัณ, โรงงานไม้บดย่อยหิน - บริษัท สหศิลาเลย จำกัด อ.วังสะพุง, โรงงานไม้บดย่อยหิน - บริษัทสุรัตน์การศิลาจำกัด อ.วังสะพุง , โรงงานไม้บดย่อยหิน - ห้างหุ้นส่วนจำกัด บุญยงค์กิจ (เลย) อ.วังสะพุง , โรงงานไม้บดย่อยหิน - ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรพินก่อสร้าง อ.ภูกระดึง

ตารางข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมปี 2553¹⁰

โรงงานจำพวก	จำนวนโรงงาน	เงินลงทุน (บาท)	คนงาน (คน)	ร้อยละโรงงานทั้งหมด
จำพวก 1	576	70,712,500	608	59.32
จำพวก 2	108	117,293,830	554	11.12
จำพวก 3	287	2,794,553,312	3,630	29.56
รวม	971	2,982,559,642	4,792	100.00

⁹ ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเลย

¹⁰ ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเลย

ตารางข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมเปรียบเทียบ ปี 2553 กับ ปี 2552 ¹¹

โรงงาน จำพวก	จำนวน โรงงาน		เงินลงทุน (บาท)		คนงาน (คน)		ร้อยละโรงงาน ทั้งหมด	
	ปี 52	ปี 53	ปี 52	ปี 53	ปี 52	ปี 53	ปี 52	ปี 53
จำพวก 1	226	576	26,312,000	70,712,500	233	608	38	59
จำพวก 2	103	108	98,178,830	117,293,830	414	554	17	11
จำพวก 3	267	287	2,556,479,155	2,794,553,312	2,600	3,630	45	30
รวม	596	971	2,680,969,985	2,982,559,642	3,247	4,792	100	100

หมายเหตุ : โรงงานแบ่งออกเป็น 3 จำพวก คือ

- จำพวก 1 คือ โรงงานชนิดและขนาดที่สามารถประกอบกิจการได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการ
- จำพวก 2 คือ โรงงานชนิดและขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน
- จำพวก 3 คือ โรงงานชนิดและขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

ด้านแรงงาน

จังหวัดเลยมีสถานประกอบกิจการที่อยู่ในการกำกับดูแลการใช้แรงงานส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ในสถานประกอบกิจการ ดูแลสภาพการทำงานและความปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 1,018 แห่ง ลูกจ้าง 8,569 คน ประเภทกิจการที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กิจการขายส่ง กิจการขายปลีก และกิจการซ่อมแซมยานยนต์จำนวน 607 แห่ง ลูกจ้าง 3,621 คน รองลงมาคือ การประกอบกิจการผลิต จำนวน 171 แห่ง ลูกจ้าง 1,292 คน และกิจการโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 89 แห่ง ลูกจ้าง 656 คน ตามลำดับ ¹²

ข้อมูลทั่วไปด้านแรงงาน

โครงสร้างแรงงาน จังหวัดเลย ไตรมาส 1/2553 มีจำนวนประชากรแรงงาน ประมาณ 658,979 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไปประมาณ 522,676 คน โดยเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานรวมประมาณ 365,339 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.4 ของประชากรรวม และเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ประมาณ 157,337 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.9 ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวนประมาณ 136,303 คน หรือร้อยละ 20.7

กำลังแรงงาน ปัจจุบัน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ ประมาณ 358,869 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 ผู้ว่างงานประมาณ 6,034 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ต่างจากกำลังแรงงานรวมประมาณ 436 คน ซึ่งจำนวนที่แตกต่างนี้เป็นผู้ไม่พร้อมจะทำงาน เนื่องจากรอฤดูกาล หรือที่เรียกว่าผู้รอฤดูกาล

ส่วนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน มีทั้งสิ้นประมาณ 157,337 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 ของประชากร ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ และอื่น ๆ เช่น ขรา ข้าราชการเกษียณอายุ เป็นต้น ¹³

¹¹ ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเลย

¹² ที่มา : สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ข้อมูล ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2553

¹³ ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดเลย

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเลย

ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 5) ข้อ 19 ให้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นเงินวันละ 173 บาท ในท้องที่จังหวัดเลย ประกาศ ณ วันที่ 13 ธันวาคม 2553 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 เป็นต้นไป

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำจังหวัดเลย	ปี 2553	ปี 2552	ปี 2551
ค่าแรงขั้นต่ำ (บาท)	173	163	162

การเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกเขตจังหวัด

ภายในประเทศ

แรงงานที่ไปทำงานต่างจังหวัด ในภาคอุตสาหกรรมไม่ผ่านระบบการจัดหางานของสำนักงานจัดหางานฯ ไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมด้วยตนเองและด้วยการชักจูงของญาติที่ทำงานในภาคอุตสาหกรรมอยู่ก่อนแล้ว

ต่างประเทศ

จังหวัดเลย มีประชากรเดินทางไปทำงานต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติให้เดินทางไปต่างประเทศจากกรมการจัดหางาน ดังนี้

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๑,๐๗๒ คน แยกเป็นชาย ๙๒๘ คน เป็นหญิง ๑๔๔ คน
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๐๗๖ คน แยกเป็นชาย ๙๒๕ คน เป็นหญิง ๑๕๑ คน
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๑,๒๕๐ คน แยกเป็นชาย ๑,๐๖๗ คน เป็นหญิง ๑๘๓ คน
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๙๓๓ คน แยกเป็นชาย ๗๙๔ คน เป็นหญิง ๑๓๙ คน

โดยมีประเทศที่คนหางานนิยมเดินทางไปทำงานตามลำดับคือ สิงคโปร์ ใต้หวัน เกาหลีใต้ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กาตาร์ อิสราเอล และฮ่องกง (ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔)¹⁴

ด้านการศึกษา

จังหวัดเลยมีสถาบันการศึกษาจำนวน 532 แห่ง จำนวนนักเรียนและนักศึกษา 141,048 คน จำนวนครูและอาจารย์ รวม 6,949 คน

- **สถานศึกษาสังกัดเทศบาล** มีจำนวนโรงเรียน 5 แห่ง อาจารย์ผู้สอน 86 คน นักเรียน 1,996 คน อัตราครู/อาจารย์ : นักเรียน 1:20
- **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1** จำนวนโรงเรียน 170 แห่ง จำนวนนักเรียน 23,432 คน จำนวนครูผู้สอน 1,627 คน ครูอัตราจ้าง 16 คน พนักงานราชการ 38 คน อัตราครูต่อนักเรียน 1 : 14

¹⁴ ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดเลย

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 จำนวนโรงเรียน 164 แห่ง 1 สาขา จำนวนนักเรียน 24,736 คน จำนวนครู ผู้สอน 1,475 คน ครูอัตราจ้าง 14 คน พนักงานราชการ 115 คน อัตราครู ต่อ นักเรียน 1 : 20
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 จำนวนโรงเรียน 116 แห่ง จำนวนนักเรียน 11,707 คน จำนวนครูผู้สอน 744 คน ครูอัตราจ้าง 39 คน พนักงานราชการ 53 คน อัตราครู ต่อ นักเรียน 1 : 20
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 19 (เลย – หนองบัวลำภู) จำนวนโรงเรียน 52 แห่ง จำนวนนักเรียน 43,795 คน จำนวนครูผู้สอน 1,772 คน พนักงานราชการ 227 คน อัตราครูต่อ นักเรียน 1 : 25
- วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4 แห่ง โรงเรียนเทคโนโลยี ของเอกชน 1 แห่ง รวม ครู/อาจารย์ จำนวน 338 คน นักศึกษา 7,441 คน อัตราส่วน ครู:นักเรียน นักศึกษา 1:22
- อุดมศึกษา 6 แห่ง
  1. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีบุคลากรจำนวน 735 คน อาจารย์ผู้สอน 184 คน นักศึกษาปริญญาตรี ภาคปกติ ศูนย์เลย 9,608 คน ศูนย์ขอนแก่น 651 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 10,259 คน อัตราครู/อาจารย์ : นักศึกษา 1 : 56
  2. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
  3. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเลย วัดบ้านปากหมา
  4. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ศูนย์จังหวัดเลย
  5. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์จังหวัดเลย
  6. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ศูนย์จังหวัดเลย
- การศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเลย หรือ สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย มีสถานศึกษา 14 แห่ง กศน.ตำบล 90 แห่ง มีบุคลากร จำนวน 275 คน เป็นอาจารย์ผู้สอน 221 คน จำนวนนักเรียน 17,682 คน

ด้านสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วยโรงพยาบาลของรัฐ 13 แห่งและของเอกชน 1 แห่ง รวม 14 แห่ง

ภาครัฐ

- โรงพยาบาลทั่วไป (418 เตียง)	จำนวน	1	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน(60 เตียง)	จำนวน	2	แห่ง
- โรงพบาลชุมชน (30 เตียง)	จำนวน	9	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน (90 เตียง)	จำนวน	1	แห่ง
- จิตเวชเลยราชนครินทร์ (124 เตียง)	จำนวน	1	แห่ง
- โรงพยาบาลค่ายศรีสองรัก สังกัดกระทรวงกลาโหม(30 เตียง)	จำนวน	1	แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)	จำนวน	127	แห่ง
- ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองเลย	จำนวน	1	แห่ง
- ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลง ที่ 36	จำนวน	1	แห่ง

ภาคเอกชน

- โรงพยาบาลเอกชน (100 เตียง)	จำนวน	1	แห่ง
- คลินิกเวชกรรม	จำนวน	34	แห่ง
- คลินิกทันตกรรม	จำนวน	8	แห่ง
- คลินิกการพยาบาล	จำนวน	72	แห่ง
- คลินิกผดุงครรภ์ชั้น 2	จำนวน	4	แห่ง
- คลินิกเทคนิคการแพทย์	จำนวน	3	แห่ง
- กายภาพบำบัด	จำนวน	2	แห่ง
- คลินิกแพทย์แผนไทย	จำนวน	1	แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	จำนวน	44	แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ	จำนวน	41	แห่ง
- ร้านขายยาแผนโบราณ	จำนวน	16	แห่ง
- ร้านขายยาสัตว์	จำนวน	3	แห่ง
- สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ	จำนวน	2	แห่ง

บุคลากรสาธารณสุขในตำแหน่งที่สำคัญ คือ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาลวิชาชีพ ของสถานบริการ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและสังกัดอื่นๆของจังหวัดเลย อัตราส่วนบุคลากรสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชนต่อประชากร ของจังหวัดเลย ในปี 2554 พบว่ามีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1:7,411 ทันตแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1: 18,310 เภสัชกรต่อประชากร เท่ากับ 1:11,746 และ พยาบาลวิชาชีพต่อประชากร เท่ากับ 1:724

ปี 2553 พบว่ามีอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1:7,900 ทันตแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1: 16,867 เภสัชกรต่อประชากร เท่ากับ 1:12,001 และ พยาบาลวิชาชีพต่อประชากร เท่ากับ 1:772

ตารางแสดงจำนวนบุคลากรสาธารณสุข และอัตราส่วนต่อประชากร ปี 2554¹⁵

ตำแหน่ง	ปี 2553		ปี 2554	
	จำนวนบุคลากร	อัตราส่วนต่อประชากร*	จำนวนบุคลากร	อัตราส่วนต่อประชากร**
แพทย์	79	1 : 7,900	84	1 : 7,411
ทันตแพทย์	37	1 : 16,867	34	1 : 18,310
เภสัชกร	52	1 : 12,001	53	1 : 11,746
พยาบาลวิชาชีพ	808	1 : 772	860	1 : 724
รวม	976		1031	

หมายเหตุ : 1. อัตราส่วนต่อประชากร = $\frac{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}{\text{จำนวนบุคลากร}}$

2. *ประชากรจากทะเบียนราษฎร 622,545 คน (ปี 2554)

3. ประชากรจากทะเบียนราษฎร 624,066 คน (ปี 2553)

¹⁵ ที่มา : งานกาเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบริหารทั่วไปสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลยปี 2551 ,2552

ด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามหลากหลาย มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่สำคัญซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลาย และมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาสัมผัสบรรยากาศในฤดูหนาวบนยอดสูงของภูเขา ไม้ดอกเมืองหนาวนานาชนิด เช่น ภูกระดึง ภูเรือ ภูหลวง สวนหินผางาม แก่งคุดคู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระธาตุศรีสองรัก พระธาตุสังฆะ ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน ชุมชนบ้านไม้เก่า เชียงคาน นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญที่ประชาชนนิยมมาทำบุญ เช่น วัดป่าเนรมิตวิปัสสนา วัดศรีสุทธาวาส และ วัดโพนชัย เป็นต้น

การมีสภาพภูมิประเทศที่หลากหลาย ทำให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท ประกอบด้วย

- * แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ จำนวน 90 แห่ง
- * แหล่งท่องเที่ยวโบราณคดี จำนวน 28 แห่ง
- * แหล่งท่องเที่ยวประเพณี วัฒนธรรม จำนวน 38 แห่ง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กำหนดให้จังหวัดเลยเป็น 1 ใน 9 เมืองที่มีศักยภาพแห่งการท่องเที่ยว และการที่มีลักษณะเช่นนี้จึงเป็นเสน่ห์ของจังหวัดเหมาะสำหรับผู้ประกอบการที่จะลงทุนทำธุรกิจด้านการบริการ ประเภทโรงแรม รีสอร์ท และ ร้านอาหาร

สถิติด้านการท่องเที่ยว¹⁶

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	รายได้ (ล้านบาท)	ระยะเวลาพำนัก (วัน)	ค่าใช้จ่าย/วัน (บาท)
2547	768,854	892.52	2.64	523.61
2548	772,707	1,001.69	2.54	612.65
2549	870,071	1,113.22	1.24	685.32
2550	914,837	1,184.52	1.28	707.44
2551	842,382	1,279.28	1.84	764.04
2552	705,510	1,254.20	1.29	840.44
2553	1,312,757	1,579.30	2.69	694

งานประเพณีและงานประจำปี

ที่	กิจกรรม	รายละเอียด/ข้อมูล	ระยะเวลา
1	งานกาชาดดอกฝ้ายบาน มะขามหวาน เมืองเลย	เป็นงานประจำปีของจังหวัด ในงานมีขบวนแห่จากอำเภอต่าง ๆ มีการออกธำเนาะของหน่วยราชการ เวทีการแสดงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจัดขึ้นบริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดเลย	ระหว่างวันที่ 1-9 ก.พ. ของทุกปี
2	งานบุญแห่ต้นดอกไม้	จัดขึ้นบริเวณบ้านอาฮี อำเภอท่าลี่ และบ้านเหมืองแพร์ ตำบลนาแห้ว อำเภอนาแห้ว ภายหลังจากเทศกาลสงกรานต์ มีการนำดอกไม้ป่ามาตกแต่งเป็นต้น มีรูปแบบเป็นเหลี่ยม ต้นดอกไม้มีความสูงใหญ่ เมื่อแห่ผ่านไปก็จะโยกตัวไปด้วย และมีการเต้น เข้าจังหวะของกลอง ซึ่งมีทำร้ายสวยงาม	เดือนเมษายน

¹⁶ ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย

3	งานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก	เป็นงานประจำปีชาวอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จัดขึ้นเพื่อสมโภชน์องค์พระธาตุศรีสองรัก อันเป็นปูชนียสถานคู่บ้านคูเมืองของจังหวัดเลย จัดขึ้นบริเวณ วัดพระธาตุศรีสองรัก อำเภอด่านซ้าย	ระหว่างปลาย เดือนเมษายน ถึงต้นเดือน พฤษภาคมของทุกปี
4	งานประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน	เป็นงานบุญที่แสนสนุกของอำเภอด่านซ้าย ที่เกี่ยวกับความเชื่อและศรัทธา ในพระพุทธศาสนาและวิญญาณของบรรพชนที่ สืบทอด กันมานับร้อยปี ในงานเบิกพระอุทิศขบวนแห่พระเวสสันดร ขบวนแห่บั้งไฟ ขบวนแห่ผีตาโขน และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย	จัดขึ้นหลังวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ประมาณปลายเดือนมิถุนายน ถึง ต้นเดือนกรกฎาคม ของทุกปี
5	งานแสดงไม้ดอกเมืองหนาว	จัดขึ้นที่บริเวณสนามหน้าที่ว่าการอำเภอภูเรือ ภายในงานมีขบวนแห่รถบุปผาชาติ การออกร้านและประกวดไม้ดอกเมืองหนาว งานราตรีแม่คะนึ่ง มีการจำหน่ายสินค้าผลผลิตทางการเกษตร	ในช่วงวันสงท่ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม – 2 มกราคม ทุกปี
6	งานประเพณีบุญข้าวจี	จัดขึ้นที่วัดศรีจันทร์ มีการแห่ข้าวจีขนาดใหญ่ ชมบ้านโบราณของไทเลย ที่ชุมชนบ้านนาอ้อ เทศบาลตำบลนาอ้อ อำเภอเมืองเลย	จัดขึ้นในเดือน 3 ของทุกปี
7	งานประเพณีสงกรานต์ไทย-ลาว	เป็นงานประเพณีสงกรานต์ระหว่างประชาชนลาวกับไทยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในงาน อาทิ การประกวดเทพีสงกรานต์ จัดขึ้นที่อำเภอท่าลี่	ระหว่างวันที่ 12-15 เมษายน ของทุกปี
8	งานประเพณีบุญบั้งไฟล้าน	มีการประกวดขบวนบั้งไฟจากชุมชนต่าง ๆ และการจำหน่ายพืชผลทางการเกษตรที่ขึ้นชื่อมากมาย จัดขึ้นที่อำเภอเอราวัณพัฒนาาราม อำเภอเอราวัณ	ช่วงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ประมาณเดือนพฤษภาคมของทุกปี
9	งานประเพณีออกพรรษา	จัดขึ้นบริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอเชียงคาน เป็นประเพณี ที่จัดขึ้น สืบทอดกันมายาวนาน เนื่องในวันออกพรรษา ภายในงานมีขบวนแห่ปราสาทผึ้ง การแข่งขันเรือยาว-เรือกาบ การประกวดไหลเรือไฟ พิธีตักบาตรเทโว การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้านและมหรสพ	ในเดือนตุลาคมตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี
10	งานฤดูหนาวอำเภอวังสะพุง	จัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่จังหวัดเลยมีอากาศหนาวเย็น ณ บริเวณ หน้าที่ว่าการอำเภอวังสะพุง	จัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม

ปฏิทินการท่องเที่ยวจังหวัดเลย

เดือน	ประเพณี / กิจกรรม	สถานที่
มกราคม	มหัศจรรย์กำแพงภูผาล้อม กิจกรรม เส้นทางเดินป่าเพื่อศึกษาธรรมชาติ จับแม่คะนึ่งที่โป่งกวางหินสอ กิจกรรม นอนค้างแรม และชมแม่คะนึ่งตามยอดหญ้าบนยอดภู งานบุญข้าวจี กิจกรรม ขบวนแห่งานบุญ การสาธิตการทำข้าวจีของแต่ละหมู่บ้าน	วนอุทยานภูผาล้อม อ.เมืองเลย เกษตรที่สูงภูเรือ อ.ภูเรือ หน้าเทศบาลนาอ้อบ้านนาอ้อ อ.เมืองเลย

เดือน	ประเพณี / กิจกรรม	สถานที่
กุมภาพันธ์	<p>งานกาชาดดอกฝ้ายบานเมืองเลย (1-9 ก.พ.)</p> <p>กิจกรรม ขบวนแห่จากอำเภอต่างๆ การแสดง ศิลปวัฒนธรรม เช่น ดนตรี หมอลำ การแสดงสินค้าพื้นเมือง และการออกร้านของส่วนราชการ</p> <p>งานวันขึ้นคืนสุข (14 ก.พ.)</p> <p>กิจกรรม ขึ้นภูไปจุดทะเบียนสมรสในวันวาเลนไทน์ บนภูเรือ</p> <p>งานบุญพญาช้างนางผมหอม (19-20 ก.พ.)</p> <p>กิจกรรม ขบวนแห่งานบุญ การประกวดธิดานางผมหอม การแข่งขันกีฬาพื้นบ้านต่าง ๆ</p>	<p>บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัด อ.เมืองเลย</p> <p>อุทยานแห่งชาติภูเรือ อ.ภูเรือ</p> <p>อ.ภูหลวง</p>
มีนาคม	<p>กล้วยไม้งาม หลากสายพันธุ์บนภูหลวง</p> <p>กิจกรรม เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ชมกล้วยไม้ กุหลาบขาว กุหลาบแดง ไม้ดอกเมืองหนาว และพันธุ์ไม้หายากนานาชนิด</p> <p>กุหลาบพันปี บานสะพรั่งทั้งภูหลวง</p> <p>กิจกรรม ชมกุหลาบพันปี ไม้ดอกเมืองหนาว และพันธุ์ไม้หายากนานาชนิด</p>	<p>เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง อ.ภูเรือ</p> <p>เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง อ.ภูเรือ</p>
เมษายน	<p>งานวันต๋มโฮมชาวไทดำ (6 เม.ย.)</p> <p>กิจกรรม ชมวิถีชีวิตชาวไทดำ การละเล่นไทดำ ประกวดนางงามไทดำ ฟ้อนแคน พาแลงอาหารไทดำ</p> <p>งานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ (14-16 เม.ย.)</p> <p>กิจกรรม มีการจัดขบวนแห่ต้นดอกไม้ และการแสดง ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น</p> <p>งานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ ข้าวพันก้อน (16 เม.ย.)</p> <p>กิจกรรม มีการจัดขบวนแห่ต้นดอกไม้ร่วมกับงาน สงกรานต์ มีการฟ้อนรำและการละเล่นต่างๆ</p> <p>สงกรานต์แก่งคุดคู้ เฒ่ากุ่มอ้อย</p> <p>กิจกรรม มีการล่องแก่ง เล่นน้ำในลำน้ำโขง</p>	<p>ต.เขาแก้ว อ.เชียงคาน</p> <p>วัดศรีโพธิ์ชัย ต.แสงภา อ.นาแก</p> <p>ต.อาฮี อ.ท่าลี่</p> <p>แก่งคุดคู้ อ.เชียงคาน</p>
พฤษภาคม	<p>งานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก (12 ค่ำ - 15 ค่ำ เดือน 6)</p> <p>กิจกรรม เพื่อสมโภชพระธาตุศรีสองรัก ภายในงานมี พิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ เช่น การบูชาองค์พระธาตุด้วยต้นผึ้งใหญ่ผึ้งน้อย และล้างองค์พระธาตุ</p> <p>แมงหน้างาม (ผีขนน้ำ) บ้านนาซ่าว (6 ค่ำเดือน 6)</p> <p>กิจกรรม ชมขบวนแห่ผีขนน้ำ การฟ้อนรำ การละเล่นพื้นเมือง</p> <p>งานบุญต้นมะขามไทพวน บ้านกลาง (6 ค่ำเดือน 6)</p> <p>กิจกรรม มีการฟ้อนรำและการละเล่นต่างๆ ของชาวบ้านกลาง</p>	<p>วัดพระธาตุศรีสองรัก อ.ด่านซ้าย</p> <p>บ้านนาซ่าว ต.นาซ่าว อ.เชียงคาน</p> <p>อ.เชียงคาน</p>

เดือน	ประเพณี / กิจกรรม	สถานที่
มิถุนายน	<p>ประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผีตาโขน</p> <p><u>กิจกรรม</u></p> <p>-วันแรก มีพิธีเบิกพระอุปคุตจากลำน้ำหมันมาที่วัดโพชนชัย และการละเล่นผีตาโขน</p> <p>-วันที่สอง มีการแห่พระเวสสันดรเข้าเมืองการแห่ผีตาโขนในงานบุญหลวง เวลาค่ำมีการเทศน์ มาลัยหมื่น มาลัยแสน</p> <p>-วันที่สาม จะมีการเทศน์มหาชาติถึง13กัณฑ์ ณ วัดโพชนชัย และชมขบวนแห่ต้นกัณฑ์เทศน์</p> <p>บั้งไฟล้านที่เอราวัณ</p> <p><u>กิจกรรม</u> มีการประกวดขบวนบั้งไฟจากชุมชนต่างๆ การละเล่นบั้งไฟ การจำหน่ายพืชผลทางการเกษตร และการแสดงจากนักเรียน ชาวบ้านจากชุมชนต่างๆ</p> <p>แหล่งสมุนไพร พันธุ์ไม้หายาก (ป่าสมุนไพร)</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมแหล่งสมุนไพร พันธุ์ไม้หายาก ที่ป่าสมุนไพร</p> <p>สัปดาห์ระหวานใจที่ไร่ม่วง</p> <p><u>กิจกรรม</u> มีการออกร้านขายสัปดาห์ระหวานใจ</p>	<p>อ.ด่านซ้าย</p> <p>อบต.ผาอินทร์แปลง</p> <p>อ.เอราวัณ</p> <p>อ.นาแห้ว</p> <p>บ้านไร่ม่วง อ.เมืองเลย</p>
กรกฎาคม	<p>เข้าพรรษาเดินสายไหว้ครูบา</p> <p>(หลวงปู่ชอบ วัดป่าสัมมานุสรณ์, หลวงปู่หลุย วัดถ้ำผาบึง, หลวงปู่แหวน วัดบ้านนาโป่ง, หลวงปู่ศรีจันทร์ วัดศรีสุทธาวาสวนาราม, หลวงปู่สมา, หลวงปู่คำดี วัดถ้ำผาปู่ และหลวงปู่ท่อน วัดศรีอภัยวัน)</p>	<p>จ.เลย</p>
สิงหาคม	<p>เดินป่าหน้าฝนบนภูหลวง</p> <p><u>กิจกรรม</u> เดินเที่ยวชมผืนป่า ดอกไม้ป่าต่างๆ</p> <p>หัวใจนักสู้ ปีนภู ดูหมอกหยอกสายฝน</p> <p><u>กิจกรรม</u> ปีนเขา ชมน้ำค้าง ชมหมอก</p> <p>ผานาง ผาเก็ง บ้านเล็กในป่าใหญ่</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมการทอผ้า หัตถกรรม เครื่องครัวผลิตจากไม้ไผ่และไม้สัก โรงเพาะเห็ดหลินจือ เห็ดหอม เห็ดนางฟ้า ฯลฯ</p> <p>มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น การตกปลา ชี่จักยานท่องเที่ยว ให้ อาหารสัตว์นานาชาติ วิ่งออกกำลังกาย เป็นต้น</p>	<p>เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง</p> <p>อ.ภูเรือ</p> <p>เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง</p> <p>อ.ภูเรือ</p> <p>อ.เอราวัณ</p>
กันยายน	<p>พิชิตป่าหน้าฝนที่ภูสวนทราย (ป่าดงดิบ ป่าโบราณที่บ้านเหล่ากอหก) และทำพิธีจูนผึ้งหลวงบนต้นไทร</p> <p><u>กิจกรรม</u> การดูนก ชมน้ำตกตาดเหือง ซึ่งกั้นพรมแดนไทย-ลาว มีสายน้ำไหลผ่านหน้าผาตลอดทั้งปี</p>	<p>อุทยานแห่งชาติภูสวนทราย</p> <p>อ.นาแห้ว</p>

เดือน	ประเพณี / กิจกรรม	สถานที่
ตุลาคม	<p>ครึ่งหนึ่งในชีวิต พิชิตภูกระดึง</p> <p><u>กิจกรรม</u> เป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เดินป่า เริ่มจากจุดที่ตั้งตำบลศรีฐานผ่านซำต่างๆ ถึงยอดภูกระดึง บริเวณบนยอดภูจะมีจุดที่พัก สถานที่ท่องเที่ยวหลายจุด เช่น ผาต่างๆ และน้ำตก เพื่อนักท่องเที่ยวได้เดินศึกษาเที่ยวชมธรรมชาติ น้ำตก ดอกไม้ บรรยากาศ อื่นๆ อีกมากมาย เป็นต้น</p> <p>งานประเพณีออกพรรษาที่เชียงคาน (15 ค่ำ เดือน 11)</p> <p><u>กิจกรรม</u> มีขบวนแห่ปราสาทผึ้ง การแข่งขันเรือยาว-เรือกาบ การประกวดไหลเรือไฟ การลอยผาสาด เรือไฟบก พิธีตักบาตรเทโว การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้านและมหรสพต่างๆ</p> <p>จุดประทีปโคมไฟไหลเรือไฟในลำน้ำโขง (15 ค่ำ เดือน 11)</p> <p><u>กิจกรรม</u> มีการจัดพิธีไหลเรือไฟขึ้น ซึ่งเป็นพิธีของชาวพุทธศาสนิกชนในประเพณีออกพรรษาโดยเฉพาะชาวบ้านที่อยู่ริมแม่น้ำ เพื่อเป็นพุทธบูชา และยังเชื่อกันว่าเป็นการคารวะพญานาคซึ่งสถิตอยู่ตามแม่น้ำโขงให้คุ้มครองรักษาผู้สัญจรทางน้ำ ไม่ให้มีภัยอันตรายเกิดขึ้น และร่วมงาน “พาแลง “ (รับประทานอาหารพื้นบ้านในตอนเย็น)</p> <p>ดูแมงห้ำงามที่เชียงคาน</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมแมงห้ำงามบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง</p>	<p>อุทยานแห่งชาติภูกระดึง</p> <p>อ.ภูกระดึง</p> <p>อ.เชียงคาน</p> <p>อ.เชียงคาน</p> <p>อ.เชียงคาน</p>
พฤศจิกายน	<p>ดอกไม้งามอร่ามภู อรุณรุ่งก่อนใครไปภูเรือ</p> <p><u>กิจกรรม</u> เที่ยวชมสวนดอกไม้ และชมตลาดดอกไม้ริมทาง ถนนสาย เลย์- ด่านซ้าย</p> <p>สวรรค์บนดิน สวนหินผางาม</p> <p><u>กิจกรรม</u> เที่ยวชมสวนหิน ภูเขาหินรูปร่างแปลกตา สวยงาม ปีนเขาวงกรด</p> <p>เทศกาลงานพริกสด ที่ปากปวน</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมการออกร้านแสดงสินค้าทางการเกษตร ชมการตกแต่งร้านด้วยพริกสด ประกวดนางงานพริกสด มีการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน และมหรสพในตอนเย็น</p>	<p>อ.ภูเรือ</p> <p>สวนหินผางาม</p> <p>อ.หนองหิน</p> <p>อ.วังสะพุง</p>
ธันวาคม	<p>งานฤดูหนาววังสะพุง</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมการออกร้านแสดงสินค้าพื้นเมือง การแสดงดนตรี หมอลำ</p> <p>งานไม้ดอกเมืองหนาว (29 ธ.ค.-1 ม.ค.)</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมการออกร้านแสดงไม้เมืองหนาว และพันธุ์ไม้หายากนานาชนิด ขบวนแห่รถบุปผชาติ การประกวดไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว การจำหน่ายพืชผลทางการเกษตรของอำเภอภูเรือ จิบไวน์คลายหนาว Countdown ที่ยอดภู</p> <p>เทศกาลชมค้างคาวถ้ำผาผา</p> <p><u>กิจกรรม</u> ชมการประกวดธิดาค้างคาว การออกร้านแสดงสินค้าพื้นเมือง และการแสดงดนตรี</p>	<p>อ.วังสะพุง</p> <p>อ.ภูเรือ</p> <p>อ.นาด้วง</p>

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพระราชดำริ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชเสาวนีย์ โครงการส่วนพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานหนังสืออนุญาตให้ได้รับการผ่อนผันให้มีสิทธิทำกินชั่วคราวในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (สทก.1) เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2524 ณ บ้านชมเจริญ ตำบลชมเจริญ อำเภอปากชม จังหวัดเลย

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเลย

1. ศูนย์พัฒนาศุภสัตว์ตามพระราชดำริด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย
หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเลย
2. โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ผานาง – ผาแก้ง ในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ
หน่วยงานรับผิดชอบ กรมทหารราบที่ 8
3. โครงการพัฒนาพื้นที่เทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
บ้านคกิ้ว ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน
หน่วยงานรับผิดชอบ กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 8 ค่ายศรีสองรัก
4. โครงการพัฒนาพื้นที่เทิดพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ผาบ่าว – ผาสาว
บ้านนาซ่าแซง ตำบลเขาหลวง อำเภอวังสะพุง
หน่วยงานรับผิดชอบ จังหวัดทหารบกเลย
5. โครงการฟื้นฟูอาหารช้างป่าภูหลวง บ้านน้ำค้อ ตำบลทรายขาว อำเภอวังสะพุง
หน่วยงานรับผิดชอบ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
6. โครงการเย็นศิระ บ้านหมากแข้ง ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย
หน่วยงานรับผิดชอบ จังหวัดทหารบกเลย
7. โครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 11 โครงการ¹⁷

¹⁷ ที่มา :โครงการชลประทานเลย

หน่วยงานรับผิดชอบ โครงการชลประทานเลย

ที่	ชื่อโครงการ	หมู่ที่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ปริมาณกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)
1	อ่างฯห้วยชม	1	ชมเจริญ	ชมเจริญ	ปากชม	200	0.480
2	อ่างฯห้วยไร่	1	ชมเจริญ	ชมเจริญ	ปากชม	600	0.320
3	อ่างฯห้วยโป่ง	1	ชมเจริญ	ชมเจริญ	ปากชม	600	0.290
4	อ่างฯห้วยศอก (ศูนย์ทดลองพันธุ์ไม้)	1	ด่านซ้าย	ด่านซ้าย	ด่านซ้าย	35	0.050
5	อ่างฯห้วยน้ำสวย	6	ห้วยปลาตุก	นาดอกคำ	นาด้วง	2,000	3.300
6	ขุดลอกผาป่าว-ผาสาว	5	นาชำแซง	เขาหลวง	วังสะพุง	50	0.040
7	ขุดลอกผาเก็ง-ผานาง	7	เอราวัณ	ผาอินทร์แปลง	เอราวัณ	200	0.142
8	ระบบส่งน้ำห้วยศอก	3	เดิน	ด่านซ้าย	ด่านซ้าย	1,000	-
9	ฝายห้วยน้ำฝักและระบบ	6	ห้วยน้ำฝัก	แสงภา	นาแห้ว	400	-
10	อ่างห้วยโขงช้าง	10	ห้วยนา	กกสะทอน	ด่านซ้าย	200	0.09
11	ฝายทดน้ำห้วยน้ำหมัน	4	หมากแข้ง	กกสะทอน	ด่านซ้าย	750	-

8. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจังหวัดเลย 7 แห่ง ได้แก่

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่
จังหวัดเลย ระหว่างวันที่ 25 - 26 มกราคม 2553

1. โรงเรียน ตชด. เฉลิมราษฎร์บำรุง บ้านห้วยลาด ตำบลนาดี อำเภอด่านซ้าย
2. โรงเรียน ตชด. บ้านหัวเป่า ตำบลปากชม อำเภอปากชม
3. โรงเรียน ตชด. ฮิลมารพาเบิล บ้านเหมืองทอง ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม
4. โรงเรียนบ้านนากปิด บ้านนากปิด ตำบลห้วยบ่อซืน อำเภอปากชม
5. โรงเรียนบ้านหนองแคน บ้านหนองแคน ตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง
6. โรงเรียนบ้านวังชมพู บ้านวังชมพู ตำบลทรัพย์ไพลย์ กิ่งอำเภอเอราวัณ
7. โรงเรียนบ้านนาปอ บ้านนาปอ ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว